

Światowy Dzień Braille'a

Data publikacji: 4.01.2024 15:00

2456 2456 2456 3 135 1346 3 1234 123 – wystukując takie punkty na tabliczce brajlowskiej otrzymamy zapis adresu strony internetowej naszego portalu. 4 stycznia 1809 r. urodził się twórca pisma osób niewidomych, ociemniałych i słabo widzących Louis Braille. Na tą okoliczność właśnie dzisiaj obchodzony jest na całym świecie w środowisku osób z dysfunkcją wzroku Światowy Dzień Braille'a.

Fot: ilustracyjne /pixabay.com

Według danych WHO, na całym świecie jest 39 milionów osób niewidomych, a 253 milionów ma schorzenia wzroku. W Polsce zrzeszonych w Polskim Związku Niewidomych jest przeszło 65 tys. Osób z dysfunkcją, natomiast osób mających kłopoty z wzrokiem są miliony. Również na terenie naszego powiatu mieszka spora grupa takich osób.

Louis Braille stracił wzrok na skutek wypadku w warsztacie jego ojca, jakiego doznał w wieku 3 lat. Wskutek wywołanej urazem infekcji, która przeniosła się również na drugie oko, w wieku 5 lat Braille całkowicie stracił wzrok. Rodzice Braille'a postanowili zapewnić chłopcu jak najlepszą edukację. W wieku 10 lat opuścił on swoją rodzinną miejscowość Coupvray i podjął naukę w paryskiej szkole dla osób niewidomych. Braille uczył się z książek zapisanych wypukłym pismem, co było jednak szalenie żmudne i nieefektywne. Pragnąc otworzyć sobie i innym osobom niewidomym dostęp do informacji, zaczął pracować nad swoim własnym systemem pisma. Braille oparł swój alfabet na systemie zapisu dotykowego wynalezionym przez Charlsa Barbiera, który miał służyć żołnierzom do czytania wiadomości w ciemności. Braille opublikował pierwszą wersję swojego alfabetu w roku 1829 i kolejną, uproszczoną, w 1837 roku.

poza stworzeniem alfabetu dla osób niewidomych opracował również urządzenie, które miało za zadanie umożliwić porozumiewanie się za pomocą alfabetu, osób niewidomych z widzącymi. To pismo umożliwia też osobom niewidomym sporządzanie własnych notatek, zapisywanie numeru telefonu, a także odczytywanie nazw leków umieszczonych na opakowaniach. W brajlu można zapisać niemalże wszystko – istnieją notacje: matematyczna, chemiczna, fizyczna i muzyczna. Pomagają one osobom z dysfunkcją wzroku poznawać świat nauki i techniki, a także kształcić się muzycznie.

Alfabet Braille'a wszedł do powszechnego użytku w 1879 r. Polską adaptację pisma brajlowskiego opracowała Matka Elżbieta Róża Czacka. Alfabet ten zajmuje 3-4 razy więcej miejsca niż czarny druk. Odmianny systemu Braille'a dostosowane są niemalże do wszystkich języków świata. Komputery można wyposażyć w specjalne brajlowskie monitory. Alfabetu Braille'a można nauczyć się w każdym wieku. Dzieci i młodzież poznają go w ośrodkach szkolno-wychowawczych dla niewidomych i słabowidzących. Osoby dorosłe mogą skorzystać z zajęć przygotowywanych przez organizacje pozarządowe, np. Polski Związek Niewidomych (Instytut Tyflogiczny).

Alfabet braille'a próbowano przez prawie 200 lat zmieniać, poprawiać jednak nadal stosowany jest zapis, który utworzył Braille. Pomimo tego, że wszędzie wchodzi elektronika, komputery, sztuczna inteligencja to alfabet braille'a nadal jest stosowany i widziany wokół również osób widzących. Zgodnie z obowiązującymi przepisami możemy zobaczyć go w instytucjach i obiektach użyteczności publicznej. Oznaczenia poszczególnych biur, pomieszczeń ogólnodostępnych, wind osobowych, tyflomapy oraz tyflografiki.

Osobiście znam i posługuję się często tym wynalazkiem sprzed prawie 200 lat i znajomość taka pozwala mi często czuć się bezpieczniejszym i samodzielny. W mojej ocenie powinno się mówić o Braille'u i namawiać osoby tracące wzrok do jego nauki.

Andrzej Koenig